

Ivan Cankar - Moje življenje (obnove)

I

Pisatelj v prvi črtici opisuje kako jim je pogorela hiša in ste s sestro odhitela stran od nje. Hodil je k enajsti šoli in pod mostom so se zabavali ter lovili kapeljne in jih na žerjavici pekli pred šolo. Nekega dne je pisatelj zašel malo pregloboko v vodo in naenkrat ga je iz nje potegnil neusmiljen Jurčev hlapec.

II

Cankar je odšel v šolo. Na poti je padel v rumeno lužo in z bratom sta se vrnila domov, potem pa spet nazaj v šolo z umazanimi oblačili. Tam ga je učiteljica vprašala koliko je ena in ena. Pisatelj je ostal tiho ker se mu je zdelo nesmiselno odgovarjati na tako lahka vprašanja. Potem ga je učiteljica vprašala koliko je ena pomaranča in ena pomaranča. Pisatelj ostane tiho. Vse razburjena ga vpraša če je že kdaj "jedelj" pomaranče. Ta izraz se je zdel Cankarju neprimeren za šolo, zato jo je razjezil in poslala ga je k nadučitelju, ki ga je zaprl čez to in naslednje popoldne.

III

Pisatelj je v izbi sedel s sestro Lino. V omari je bil zvrhan pehar hrušk in oba sta jih želela jesti. Lina je predlagala bratu naj zleze za omaro, odmakne desko in vzame pest hrušk, kar je tudi storil. To sta ponavljala dan za dnem. Neko nedeljo je mati odprla omaro v kateri je bil pehar in ko je ugotovila, da manjka kar nekaj hrušk, je vprašala otroke kdo je to storil. Lina je pokazala na pisatelja, nato pa smuknila iz izbe. Cankar je šel za njo, jo zgrabil jo je za kite in jo, za kazen ker ga je zatožila, vlekel za seboj po vrtu.

IV

Pisatelj opisuje, kako so se otroci skupaj pogovarjali na peči. Sanjali so o popolni veliki noči, se pogovarjali o Masarjevem hribu, kjer so živeli daljni materini sorodniki in si predstavljali, kako izgleda. Nato se pisatelj spomni treh otrok, ki so nosili jabolka in jokali nakar se eden spotakne, pade in strese vsa jabolka.

V

Ko je pisatelj končal drugi razred so ga starši poslali med ministrante. Po maši mu je župnik dal čisto nov groš. Razmišljal je kaj bi z njim in odšel je k stojnicam, kjer so prodajali razne stvari. Kupil si je dateljne in ko je ugriznil v prvega mu ni bil všeč in vse je vrgel v reko. Ko mu je mama na mizo postavila večerjo ga je oblil mrzel pot in mati ga je zaskrbljeno gledala. Povedal ji je, kaj je storil, mati pa je pričela glasno jokati.

VI

Pisatelj opisuje prvo sveto obhajilo. Klečali so pred oltarjem, v rokah so imeli sveče in vosek je kapljal na tistega, ki je bil pred njim in šele zdaj je pisatelj pomislil, da bi se mu obleka lahko vžgala. Pri obhajilu se mu je hostija prijela zob in ko je odšel s cerkve se glasno smejal in klatil jabolka. Prvič je pomislil na samomor in ko je šel k duhovniku mu tega ni zaupal, zato je v sebi obdržal greh.

VII

Cankarju umre oče in takrat prvič občuti smrt. Sedaj je pisatelj s smrtjo srečal že večkrat. Tudi, ko je šel pogledat Jurčka je videl da je mrtev, je odšel. Na poti je srečal sosedo in povedal ji je da je Jurček mrtev, ta pa je odhitela k njemu in začela glasno jokati.

VIII

Črtica opisuje kako pisatelj ves čas sanja o Ljubljani. Na šolski slovesnosti je recitiral dolgo pesem, mislil pa je o Ljubljani. Ko so mu po končani recitaciji zaploskali, se je počutil povsem spremenjenega. Nikogar ni več maral, bil je hudoben in nesramen. Mislili so, da je bolan. Nekega večera se je zbudil in mami rekel, da bi rad šel v Ljubljano, zjutraj pa se je zbudil zdrav. Tisto jeseni so odšli v Ljubljano in bili so izčrpani a tudi veseli, ker so srečno prispeli.

IX

Črtica govori o tem, kako je Cankar zasovražil šolo. Med šolskimi urami je razmišljal na vse, razen na šolo. Mati ga je nekega dne peljala k zdravniku in ta ji je rekel, naj bo njen sin vrtnar ter naj ne hodi več v šolo.

X

V tej črtici nam pisatelj pripoveduje o tem, kako rad je pisal rime o štrbunceljih, zgodnjih sladkih slivah. Oče mu je prinašal knjige, ki jih ni razumel in so bile drugačne od šolskih. Cankar je nekega dne videl par, ki se je držal za roke in stopil v senco kjer sta se poljubljala in objemala v nedogled. V nekem večeru je mati vprašala očeta, zakaj Ivanu nosi knjige, ki jih ne razume. Oče ji je odvrnil, naj sin zna vsaj brati, če že ne razume kaj bere. Tako se je pisatelj še dolgo v noč spraševal, kaj je tisto, česar ne razume.

XI

Cankar govori o njegovi prvi službi sosedovega pastirja in vrtnarja, nato nam opisuje selitev v Ljubljano. Ob slovesu je spoznal, da nikogar ni ljubil, ničesar videl in ne razumel.

XII

Pisatelj pripoveduje, kako se je počutil ob odhodu v Ljubljano. Zapisal je da ljudje delamo napake in grehe, ki niso zapisani v šolskem katekizmu in da si ne zna razložiti trpljenja svoje matere.

XIII

Ta črtica govori o Cankarjevem odhodu. Opisuje poslavljanje od svojih bratov, sester in očeta. Pove nam, kako sta z materjo sedla na voz in se odpeljala v Ljubljano.

XIV

V zadnji črtici nam pisatelj razlaga svoje občutke ob pogledu na vse te črtice, ki jih je napisal. Pravi, naj vsak človek napiše spomine svojega življenja, saj bo tako lahko čez nekaj let ugotovil kaj je v življenje naredil dobrega in slabega ter kaj prevladuje.

Njena podoba

Cankarjeva mati je ležala na smrtni postelji in takrat je ugotovil, da nima nobene njene slike, zato se je odločil, da jo bo narisal. Umrla je z nasmehom na ustnicah in ravno ta nasmeh je pisatelj nadel materi na njegovi risbi. Risbo je spravil in ko jo je čez nekaj let poiskal je ugotovil, da se je njen obraz zbrisal. A ko si je materino podobo priklical v spomin je ugotovil, da ne rabi njene slike saj jo bo za vedno nosil v svojem srcu.

Sveto obhajilo

Pet otrok je sedelo za mizo. Čakali so mater, ki je šla po kruh za večerjo. Dolgo časa je ni bilo nazaj in obupani otroci so ji to zamerili, saj so mislili, da se nalašč obira ter celo, da jo sploh ne bo nazaj. Vrnila se je pozno zvečer, saj je hlebec kruha od peka zelo težko izprosila, ker ni imela denarja. Žrtvovala se je za svoje otroke in zato ni pri hiši ni bilo ne veselja ne sreče.

Na peči

Pet otrok se je na peči pogovarjalo o prešcah, hlebčkih kruha, ki so jih v starih časih dajali otrokom za božič, veliko noč in dan pred prvim novembrom. Ko so se tako prepuščali domišljiji je v sobo prišla mati in takrat so otroci utihnili ter se zavedli, da so to le njihove sanje, resničnost pa je drugačna.

Desetica

Črtica se dogaja med Cankarjevim obiskovanjem realke v Ljubljani. Govori o tem, kako pisatelja turobno vreme, vonj ulice, tuja šola, tovariši s katerimi se ni razumel in še mnogo drugih stvari spominja na njegovo nesrečno življenje in revščino. Tudi ko mu je mati v pismu poslala desetico je bil pisatelj žalosten in ve, da ni več ne takšnih desetic, ne matere.

Mater je zatajil

Mati je svojemu sinu Jožetu s štiri ure oddaljene vasi v mesto prinesla srajce in par novih škornjev ter desetico. Čakala ga je pred šolo a ko je Jože ugledal mater, se jo je sramoval zaradi njene kmečke obleke in prevelikih škornjev, zato se je skrtil med množico sošolcev in šel v svoje stanovanje. Mati je bila v skrbeh za svojega sina in zato je šla pogledat v njegovo sobo, kjer ga je našla za knjigo. Bila je potolažena, saj je videla, da je z njenim sinom vse v redu. Ko jo je Jože spremljal skozi mesto se je sramoval samega sebe, ker je zatajil lastno mater in ta greh mu je ostal na duši do konca njegovega življenja.

Večerna molitev

Pisatelju je bilo deset let in molil je. Pri njegovih dvajsetih je bil kot vsi fantje in je zanemarjal vero in molitev. Njegova mati je zbolela. Bila je bolna na smrt in Cankar je celo noč molil ob njej a je po treh tednih umrla. Zdelo se mu je, da je Bog prelomil besedo in začel je sumiti v njegov obstoj.

Tuja učenost

Cankar se je nekega večera vrnil domov s kupom nemških knjig. Ponoči, ko je spal je njegova mati prebiralala knjige a ni nič razumela. Pisatelj se je prebudil in ji začel brati, mati pa je bila jezna, ker pred spanjem ni molil in se ni pokrižal. Ko je zaključil z branjem mu je mati rekla, da ga je tuja učenost pokvarila in je zaradi nje zatajil vero.

Skodelica kave

Pisatelj se je za nekaj tednov vrnil domov in spal je v izbi. Ampak pomoči se je zbujal in videl mater ter slišal njeno ihtenje, zato si je postlal v senu. Prišel je dan, ko si je zaželel črne kave, a vedel je, da jo ne more dobiti, saj ni pri hiši niti kruha. Šel je pisat in po stopnicah je z nasmeškom na obrazu prišla mati, v roki pa je nosila skodelico kave. Cankar jo je nesramno zavrnil in materi zbrisal nasmeh z obraza. Ni ji rekel, da jo ima rad, kar je čez nekaj let, ko mu je neka tujka prinesla kavo in se je spomnil tega dogodka, obžaloval.

V tujini

Črtica govori o tem, kako se je pisatelj sprehajal po Ljubljani ter razmišljal o dogodkih iz svojega življenja. Nima za hrano, ne plačuje dekle in se komaj prebija skozi življenje. Ko pije vodo iz vodnjaka v nekem parku gleda revne otroke in močno si zaželi zopet videti materin obraz.

Naš laz

Cankarjeva družina je imela laz, kjer so gojili krompir, grah in drugo zelenjavo. Ta laz so imeli radi in skrbno so ga obdelovali toda nekega dne so jim ga vzeli. Niso marali govoriti o njem in tudi mati je na smrt zbolela in pred smrtjo se je spomnila na ta laz, ki ga je imela tako rada.

Njen grob

Črtica govori o pogrebu pisateljjeve matere. Ko se je čez pet let vrnil, da bi obiskal njen grob, ni vedel kje je pokopana, saj je v tem času umrlo veliko ljudi in grobovi so se namnožili. Nihče ni vedel, kje je pokopana, saj so bili tudi pogrebci, ki so jo dajali k večnemu počitku že mrtvi. Tako se je Cankar vrnil v tujino in nekega dne ga je materin duh vodil do njenega groba, kamor se je potem vedno zatekal v najtežjih trenutkih.